

**Lietuvos Respublikos Prezidentui
Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkui
Lietuvos Respublikos Seimo nariams
Lietuvos Respublikos Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui
Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkui
Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerijai
Lietuvos Respublikos Valstybės saugumo departamentui
Lietuvos Respublikos Generalinei prokuratūrai
Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos administracijai ir LRT Tarybai
Visuomenei ir žiniasklaidai**

TAUTOS FORUMO PAREIŠKIMAS

DĖL „ANTIFA“ VEIKLOS LIETUVOJE UŽDRAUDIMO IR POLITINIO EKSTREMIZMO UŽKARDYMO

2026 m. spalio 27 d.
Vilnius

Tarptautinis kairiųjų ekstremistų judėjimas „Antifa“ agresyvi. Jo narių vykdomo smurto mastai išaugo tiek, kad net šiam judėjimui palankios ir ilgai toleravusios dažnėjusius jo išpuolius demokratiškos Vakarų šalių valdžios tampa priverstos imtis jau akivaizdžiai būtinų tramdomųjų priemonių. Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentas 2025 m. rugsėjo 22 d. vykdomuoju įsakymu „Antifa“ paskelbė vidaus teroristine organizacija. Tų pačių metų rugsėjį, patvirtinus Nacionalinio saugumo prezidento memorandumą Nr. 7, numatantį kovos su organizuotu politiniu smurtu priemones, tarptautinėje bendruomenėje pradėtas kelti klausimas dėl antifašizmo vardu prisidengiančių radikalių politinių judėjimų veiklos, keliančios grėsmę demokratijai.

JAV „Antifa“ apibūdinama kaip organizuotas radikalus judėjimas, kuris politiniams tikslams pasitelkia prievartą, bauginimą ir smurtą, siekdamas suvaržyti politinių oponentų teises bei trukdyti teisėsaugos institucijų veiklai. Todėl JAV federalinėms institucijoms yra pavesta užkardyti neteisėtas su šiuo judėjimu siejamas operacijas, įskaitant jų finansavimą bei organizavimą.

Tais pačiais metais keturias Europoje veikiančias su „Antifa“ siejamas grupuotes – Vokietijos „Antifa Ost“, Italijos Neformalią anarchistų federaciją/Tarptautinį revoliucinį frontą ir dvi Graikijos organizacijas – JAV Valstybės departamentas įtraukė į užsienio teroristinių organizacijų sąrašą. Minėtos grupuotės siejamos su politiškai motyvuotais smurtiniais išpuoliais.

2026 m. spalį Prancūzijoje buvo atskleistas itin platus radikalių politinių organizacijų tinklas. Žurnalistinio tyrimo duomenimis, protestams organizuoti ir dalyviams mobilizuoti buvo pasitelktos net 287 organizacijos, tarp jų – 50 „Antifa“ vardu veikiančių grupuočių, 27 komunistinės, socialistinės, trockistinės ar revoliucinės kairės organizacijos ir 24 profesinės sąjungos. Viešojoje erdvėje skelbiama, kad šis tinklas rengia 649 protesto akcijas, planuojamas įvairiose Prancūzijos vietovėse, įskaitant geležinkelio stotis, uostus, naftos saugyklas ir naftos perdirbimo gamyklą. Aprašomas centralizuotas aktyvistų telkimas, organizuotas transportas, finansinių išteklių rinkimas, ryšių infrastruktūra ir jaunimo įtraukimas.

Pastebėtina, kad „Antifa“ vardu veikiantys aktyvistai veikia ir Lietuvoje. 2026 m. spalio 3 d. Vilniuje, vykstant protestui prieš masinę migraciją, buvo surengtas kontrprotestas „Prieš rasizmą“. Viena iš šio kontrprotesto organizatorių buvo „Antifa“. Ir tai ne pirmas kartas, kai „Antifa“ vardu veikiantys aktyvistai įsitraukia į politines akcijas Lietuvoje.

Vienas iš itin žiaurių politinio pobūdžio smurto atvejų Lietuvoje yra užfiksuotas 2011 m. balandžio 29 d. Kaune, kai buvo užpultas ir sunkiai sumuštas Vytauto Didžiojo universiteto doktorantas, mokslininkas Tadas Kavolis. Tuo metu jį užpuolė su radikaliu „Antifa“ judėjimu save sieję asmenys, kurie mušė mokslininką metaliniais strypais, daužė per galvą ir spardė. T. Kavolis patyrė sunkius sužalojimus, kurių padarinius jaučia iki šiol. Aptariamą išpuolį plačiai aprašė Lietuvos žiniasklaida.

Po metų Kauno miesto apylinkės teismas pripažino kaltinamuosius Paulių Čicharą ir Joną Laurušonį atsakingais už mokslininko sumušimą. Vienas buvo nubaustas penkių mėnesių viešųjų darbų bausme, kitas – nuo baudžiamosios atsakomybės atleistas pagal laidavimą. Abu privalėjo atlyginti nukentėjusiajam mokslininkui neturtinę žalą. Pastarasis išpuolį siejo su savo patriotinėmis pažiūromis ir „Antifa“ judėjimu.

Kitas visuomenei nerimą sukėlęs smurtinis atvejis įvyko 2026 m. kovo 11 d. Vilniuje, kai Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dieną prie Vingio parko susirinkę piliečiai su trispalvėmis laikė iškėlę plakatą „Lietuva lietuviams“ su Vyčio ir Vinco Kudirkos atvaizdais. Minėtą plakatą savavališkai nuplėšė Vilniaus universiteto docentas Konstantinas Andrijauskas, smurtiniais veiksmais užpuolęs plakato savininką Kęstutį Tamašauską, kuris po įvykio buvo išvežtas į ligoninę. K. Andrijauskui pareikšti įtarimai dėl viešosios tvarkos pažeidimo ir nesunkaus sveikatos sutrikdymo, tačiau prokuratūra ikiteisminį tyrimą kažkodėl nutraukė, nenustačiusi pakankamo pagrindo baudžiamajai atsakomybei.

Visuomenei šie įvykiai kelia pagrįstas abejones, ar Lietuvoje tinkamai ginama konstitucinė piliečių teisė laisvai reikšti savo politines pažiūras ir ar teisėsaugos institucijos vienodai principingai vertina visus dėl politinių nesutarimų kylančius smurto bei savivalės atvejus, nepriklausomai nuo juose dalyvaujančių asmenų politinių įsitikinimų, visuomeninės padėties ar ideologinės priklausomybės.

Pažymėtina ir tai, kad šio judėjimo akcijas itin noriai viešina tiek nacionalinis visuomeninis transliuotojas, tiek kitos žiniasklaidos priemonės, suteikiančios jos organizatoriams galimybę nemokamai pristatyti savo pažiūras visuomenei. Tokiu būdu Lietuvoje yra oficialiai toleruojama ir net viešai palaikoma „Antifa“ judėjimo veikla, kuri demokratinio pasaulio šalyse yra pripažinta teroristine ir siejama su smurtiniais protestais bei masiniais neramumais.

Tai rodo, kad Lietuvos valstybės vadovai arba nepakankamai įvertina šio judėjimo keliamą grėsmę nacionaliniam saugumui, arba, suvokdami jos mastą, sąmoningai nesiima jokių priemonių jai užkardyti.

Tokią abejonę sustiprina aplinkybė, kad visuomenei iki šiol nėra pateiktas joks oficialus Lietuvoje veikiančių „Antifa“ grupuočių veiklos, jų finansavimo šaltinių ir tarptautinių ryšių vertinimas. Visuomenė neturi atsakymų, kokios organizacinės struktūros mūsų valstybėje veikia „Antifa“ vardu, kas koordinuoja ir finansuoja jų veiklą, kokius ryšius jos palaiko su užsienio „Antifa“ grupuotėmis ir ar jų veikloje nėra politinio ekstremizmo, smurto kurstymo, organizavimo ar kitų nacionaliniam saugumui pavojingų veiksmų požymių.

Ypač didelį susirūpinimą kelia aplinkybė, kad mokesčių mokėtojų lėšomis išlaikomas nacionalinis transliuotojas mielai suteikia viešą tribūną šio judėjimo atstovams ir viešina jų skleidžiamas idėjas, kurios, kaip minėta, užsienio valstybėse įvardijamos kaip smurtinės ir teroristinės. O tai neabejotinai prisideda prie politinio ekstremizmo Lietuvos viešojoje erdvėje normalizavimo ir griauja pasitikėjimą nacionalinio transliuotojo misija bei pareiga objektyviai, nešališkai ir atsakingai informuoti visuomenę.

Įvertinęs visa tai Tautos forumas konstatuoja:

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 35 straipsnis laiduoja piliečiams teisę laisvai vienytis į bendrijas, politines partijas ir asociacijas, bet nustato esminę sąlygą – jų tikslai ir veikla neturi prieštarauti Konstitucijai ir įstatymams.

Konstitucijos 36 straipsnis garantuoja teisę rinktis į taikius susirinkimus, tačiau leidžia įstatymu nustatyti būtinus šios teisės apribojimus valstybės ir visuomenės saugumui, viešajai tvarkai bei kitų asmenų teisėms ir laisvėms apsaugoti.

Šiuo atveju organizacija, kurios veikla grindžiama politiniu smurtu, bauginimu, teroristiniais nusikaltimais ar sistemingu kitų asmenų konstitucinių teisių varžymu, negali dangstyti asociacijų ir susirinkimų laisvę, siekdama išvengti teisinės atsakomybės – piliečių konstitucinės laisvės negali būti priedanga antikonstitucinei veiklai.

Todėl Lietuvos valstybės institucijos privalo nedelsdamos iširti „Antifa“ vardu veikiančių grupuočių veiklą ir pateikti visuomenei aiškius bei pagrįstus atsakymus dėl galimos grėsmės nacionaliniam saugumui – valstybė turi pareigą laiku užkirsti kelią organizuotam politiniam smurtui ir imtis teisėtų prevencinių priemonių, kad būtų užtikrinta visų piliečių konstitucinių teisių bei laisvių apsauga.

Tautos forumas pabrėžia, kad antifašistinių, socialistinių ar kitokių politinių pažiūrų turėjimas savaime nėra nusikalstama veika. Taikūs susirinkimai, teisė kritikuoti valdžią ir reikšti politinius įsitikinimus turi būti vienodai užtikrinami visiems Lietuvos piliečiams. Tačiau demokratija negali suteikti priedangos organizuotam smurtui. Po kovos su fašizmu deklaracijomis negali būti slepiami mėginimai prievarta užgniaužti kitokią nuomonę. Ypač yra pavojinga, kai politinio oponento paskelbimas „fašistu“ tampa tariamu pagrindu paneigti jo teisę viešai reikšti savo įsitikinimus, dalyvauti politinėje veikloje ar rengti taikius susirinkimus. Tuo atveju antifašizmo sąvoka netenka savo istorinės ir demokratinės prasmės, tapdama patologija politinio susidorojimo su kitaminčiais pateisinimo priemone.

Atsižvelgdamas į tai, kad Jungtinėse Amerikos Valstijose „Antifa“ paskelbta teroristine organizacija, o Europoje su šiuo judėjimu siejamos grupuotės kaltinamos smurtine veikla ir atskleisti jų tarptautiniai organizaciniai ryšiai su kitais radikaliais bei smurtiniais judėjimais, Tautos forumas kreipiasi į Lietuvos Respublikos Seimą, Vyriausybę, Generalinę prokuratūrą, Valstybės saugumo departamentą, Vidaus reikalų ministeriją ir Lietuvos nacionalinę radiją ir televiziją (LRT), reikalaujamas:

1. Nedelsiant pradėti išsamų „Antifa“ veiklos Lietuvoje tyrimą ir įvertinti šio judėjimo keliamas grėsmes nacionaliniam saugumui. Nustatyti „Antifa“ vardu veikiančių grupuočių organizacinę struktūrą, vadovus, veiklos tikslus, finansavimo šaltinius, tarptautinius ryšius ir galimą dalyvavimą organizuojant politinį smurtą, kurstant neapykantą ar vykdant teroristinę veiklą.

2. Ištirti Lietuvoje veikiančių „Antifa“ grupuočių tarptautinius ryšius, pirmiausia su Europos organizacijomis, kurias JAV yra pripažinusios teroristinėmis. Nustatyti, ar Lietuvoje nevykdomas tokių organizacijų finansavimas, narių verbavimas, logistinis aprūpinimas, smurtinių akcijų koordinavimas ar kitokia neteisėta veikla. Nustačius tokius nusikalstamus ryšius, nedelsiant juos nutraukti ir taikyti įstatymuose numatytą atsakomybę.
3. Inicijuoti „Antifa“ smurtinių organizacinių struktūrų veiklos uždraudimą Lietuvoje. Lietuvoje neturi būti leidžiama veikti nė vienai organizacijai, kuri, prisidengdama politinėmis idėjomis, smurtu ir bauginimu siekia įgyvendinti savo tikslus.
4. Seimas ir Vyriausybė turi užtikrinti veiksmingą smurtinių ekstremistinių organizacijų veiklos draudimą. Įvertinti galiojančius įstatymus ir prireikus nedelsiant parengti jų pakeitimus, kurie užkirstų kelią organizuotam politiniam smurtui ir teroristinių grupuočių veiklai, kartu užtikrinant konstitucines piliečių teises ir laisves.
5. Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos (LRT) vadovybė privalo viešai paaiškinti, kokių pagrindų nacionalinis visuomeninis transliuotojas suteikia eterį „Antifa“ judėjimo atstovams ir viešina jų politines akcijas. Įvertinti, ar toks viešinimas, neatskleidžiant su šiuo judėjimu siejamų užsienio grupuočių smurtinės veiklos ir kaltinimų terorizmu, atitinka visuomeninio transliuotojo pareigą objektyviai ir nešališkai informuoti visuomenę. Mokesčių mokėtojų lėšomis finansuojamas LRT eteris negali tapti politinio ekstremizmo, smurto kurstymo ar terorizmo pateisinimo tribūna.
6. Viešai paskelbti „Antifa“ veiklos Lietuvoje tyrimo rezultatus ir valstybės institucijų priimtus sprendimus. Lietuvos visuomenė turi teisę žinoti, kokios ekstremistinės grupuotės veikia valstybėje, kas jas finansuoja, kokius tarptautinius ryšius jos palaiko ir kokių konkrečių priemonių imamasi nacionaliniam saugumui bei konstitucinei santvarkai apsaugoti.

Valstybė, kuri neužkerta kelio organizuotam politiniam smurtui, rizikuoja pati sudaryti sąlygas demokratijai ir piliečių konstitucinėms laisvėms griauti. Todėl Lietuvos valdžia privalo ne laukti galimų smurtinių išpuolių, o laiku ir ryžtingai imtis teisėtų priemonių politiniam ekstremizmui užkardyti.

Tautos forumo vardu:

Algimantas Merkevičius, Alina Laučienė, Almantas Stankunas, Birutė Simutienė, Algimantas Jankauskas, Auksė Valantinienė, Daiva Jakubonienė, Dobilas Kezys, Eglė Lesniauskienė, Erikas Černauskas, Edvardas Sinickas, Gaudentas Aukštikalnis, Gintaras Rinkevičius, Gintautas Terleckas, Ignė Aperavičiūtė, Jolanta Mažylė, Jurgita Goštautaitė, Kęstutis Pakštas, Kęstutis Dubnikas, Laisvūnas Šopauskas, Lidija Veličkaitė, Neringa Paškevičienė, Ramūnas Kairys, Robertas Vitkauskas, Saulius Dinda, Sigita Dimgailė, Valentinas Šapalas, Valdas Daraškevičius, Vilius Antanas Adomaitis, Vytautas Radžvilas.

Visų vardu pasirašo Almantas Stankūnas